

Monumentnummer*: 506624

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 6 februari 1997
Kadaster deel/nr: 82635/59

*Monumentnaam***

Electriciteitscentrale Sphinx

*Woonplaats**

Maastricht

*Gemeente**

Maastricht

*Provincie**

Limburg

*Straat**

Bassin

*Nr**

88

*Toev.**

*Postcode**

6211 AK

*Woonplaats**

Maastricht

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Maastricht

*Sectie**

A

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

7957

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

ELEKTRICITEITSCENTRALE, 1910. Gebouwd in opdracht van de N.V. Sphinx, in traditionele stijl. De centrale is gesitueerd aan het Bassin, op de locatie waar de Zuid-Willemsvaart uitkomt in de havenkom. Het pand was oorspronkelijk vrijstaand, maar wordt thans aan de noord- en westzijde omsloten door aanbouwen van later datum. In 1967 werden de vensters in de eerste laag van de zuidgevel geblinddeerd, de vensters van de tweede laag vernieuwd. Twee vensters kregen een klapetrooster.

De aanbouwen aan de west- en noordzijde zijn uitgesloten van bescherming.

Omschrijving

Elektriciteitscentrale op een vrijwel rechthoekige plattegrond, die vanwege de vensterreeksen in de zuidgevel de indruk wekt drie bouwlagen te tellen. Het wit gepleisterde geheel wordt gedekt door een zadeldak met grijze muldenpannen, bakgoten op klossen en een ijzeren nokversiering.

De zuidgevel aan de Bassinzijde is vrijwel symmetrisch ingedeeld. Geprofileerde plint, zes door lisenen gescheiden

vensterassen uitlopend in een geprofileerde kroonlijst. In de eerste bouwlaag een segmentboogvormige, dubbele stalen deur alsmede vijf geblindeerde segmentboogvormige vensterlijsten met een geprofileerde stuclijst. In de tweede bouwlaag zes zestienruits stalen vensters, waarvan twee met klapetrooster, in een segmentboogvormige lijst met vulstuk. Tussen het vulstuk en het venster een ijzeren latei met vijf rozetten, als het ware rustend op een console met gestucte diamantkop. De vensterlijst heeft een geprofileerde stucboog, in het vulstuk bevindt zich een heraldisch ornament. Hardstenen vensterdorpels.

In de derde laag per vensteras twee gekoppelde, rondboogvormige stalen twaalfruits vensters, met hardstenen aanzet- en dorpelstenen, alsmede gestucte segmentbogen.

De symmetrische oostgevel aan de Zuid-Willemsvaartzijde is door lisenen verdeeld in vier vensterassen en voorzien van een geprofileerde plint plus een trapsgewijs oplopend fries. In het fries een gevelsteen met de bouwjaaraanduiding 1910. In de twee buitenassen rechthoekige stalen twaalfruits vensters met een hardstenen latei, een dorpel in de vorm van een ijzeren latei met rozetten, een vulstuk met een stucornament waarboven een segmentboogvormige gestucte profiellijst. De hardstenen lateien rusten op twee sierlijke stucconsoles, de ijzeren lateien op gestucte diamantkopornamenten. In de middenassen twee identiek omlijste stalen 24-ruits vensters. Horizontale sierlijsten met zaagtandmotieven.

In het vrijgebleven deel van de westgevel is het getrapte fries nog zichtbaar. De centrale is inmiddels ontdaan van haar interieuronderdelen.

Waardering

De centrale is van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en typologische ontwikkeling. De architectuurhistorische waarden worden bepaald door de bouwstijl, de esthetische kwaliteiten, materiaalgebruik en ornamentiek. De centrale is van zeer grote betekenis als essentieel onderdeel van de zeer waardevolle bebouwing rond het Bassin, is vanwege de situering van zeer groot belang voor het aanzien van de stedelijke omgeving en heeft een historisch-ruimtelijke relatie met de de voormalige binnenhaven. Het pand is in redelijke mate gaaf gebleven en draagt als zodanig bij tot de structurele en visuele gaafheid van de omgeving. Bovendien is de loods is in typologische en functioneel opzicht zeldzaam.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Ketelhuis